

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HIRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdászati hetilap.

Előfizetési feltételek:
Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. Évesgyűlésre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 15 krajczár.
Előfizetési lapján a kiadókterületi lehet B.-Gyarmaton.

Hirdetések díja:
Öt hasznos poltisor 5 kr. Bályog minden beiktatással 30 kr.
Nyilittér garandóra 20 kr. — Nagyobb és többesirtd hirdetések
juttányosan eszközöltenek.

A lap szellemi részére s a nyilittérre vonatkozó minden
kérelmeket a szerkesztéshez küldendők.
Közvetlen pénsek, reklamációk, és hirdetések
s kiadásra intézendők.

A nógrádi nemzeti intézetről

A magyarnyelv hivatalos használatát latin nyelven inauráló 1830. évi VIII. t. cz. országos rende üdvös mozgalmaknak képezte kiindulási pontját, mely mozgalom annál szokatlanabb mérveket öltött, minél inkább adták jeleit e kor hazafiai azon lelke, minden jóért és nemeseért buzgó lelkesedésnek, mely a harminczas és negyvenes éveket páratlanul jellemzi, s melynek köszönhetjük nemzetiségünk alkotmányos szabadságunk, s állami létünk fenmaradását, e mellett a magyar irodalom és tudományosság mai fejlettségét és roppant haladását.

Nógrád lelkes fiai elsőül igyekeztek a törvény holt betűlének gyakorlati érvényt szerezni, s 1831. évben megalkották a „nógrádi nemzeti intézet“-et, melynek célja volt megismertetni a magyar nyelvet e megye más ajkú lakosaival a különösen alkalmas és módot nyújtani az iskolás gyermekeknek a magyar nyelv elsajátítására.

Mely cél anyagi eszközök nélkül elérhető nem lévén adakozást nyitottak, s a nemzeti intézet tagjai kötelezték magukat 10 éven át évenként 6 ezüst frt fizetésére, sőt a szükséges könyvek szerkesztésére is.

Nem lesz érdektelen azon lelkes hazafiak neveit ide iktatni, kik ez intézetnek alapító tagjai valának, nevezetesen 1831-ik évben: Kacsokovics Károly, Totovich István, Ambrózy György, Jankovich Mihály, Dessewffy Jób, Fráter Pál, Luchkovich Gábor, Sooky Gábor, Beniczky Lajos, Jankovich László, Fajnor János, Kubinyi Ferencz, Kalmár István, Krúdy Pál, Frenyo Dániel, Plachy Károly, Beke Gábor, Kovács Miklós,

Szent-Ivány Károly, Balás István, Diószeghy Tóás, Szigvártó Mihály, Gaál Bálint, Szily István, Schnee Pál, Kovács György, Mesko István, Mesterházy Antal, Ada Elek, Zmeskal Gábor, Beniczky Antal, Szent-Iványi Anzelm, Szerémy Antal, Ruttkay Lajos, Dömök János, Bekker János, Baross Miksa, Trajtlor Lajos, Prónay Ferencz, Horváth Ferencz, Vuxit Horváth István, Szalay István, Totovich Ferencz, Laszly Gábor, Gyurtányi Gábor, Tihanyi Ferencz, Fehér László, Huszár Károly, Szerémy Lajos, Plachy János Bubla József, Szontagh Sámuel, Goldperger Ádám, Lenko Jónás, Dubraviczky Zeigmond, Szent-Miklósaj Alojz, Sréter Miklós, Fráter József, Dessewffy Titusz, Fáy József, Pelargus Sándor, Battha József, Novák Mihály, Wiseczky Antal, Garba István, Prónay János, Ullmann Mórítz, Károlyi János, Baloghy László, Lisznai Damó, Gáspár, Papp Ferencz, Br. Podmaniczky Mihály, Mesko Sándor, gróf Báday László 1200 db, Horkovics József, Mocsáry Dániel, Sistyik István, Sréter Miklós Imre 600 db, Jankovich Antal 600 db, Thomka Sándor 300 - 300 db, Prónay Dénes 500 db, Szent-Iványi Bogomér 360 db, Kubinyi Agoston 360 db, Sréter János Imre 360 db, ifjabb Huszár József 600 db, gróf Forgách Agoston 1200 db, Darvas Dániel 600 db, gróf Keglevics Gábor 1500 db, Bárány Balassa Sándor özvegye 1200 db, Kun József 600 db, ezüst buszas lefizetése illetve kamatozása mellett, — továbbá 1832-ben Somoskeőy István, Bekény János, Prónay Imre, Medgyesay János 276 db, Soóky András, báró Prónay Gábor 600 db, Horváth Elek 300 - 300 db; — nem különben 1833-ban,

Okolicsányi József, Luka Sándor, Kaszap János, Tihanyi Dániel, Farkas Károly, Szarka Sámuel, Plachy Zeigmond, ifjabb Gellén József, Laszly Pál, Smasenska Ferdinánd, 1834-ben: Harmos János, Kratochvila József, Lofcsányi Timót, Jochmann Sámuel, Hosszúfalusi Ferdinánd, Platthy Sándor, Ruttkay Péter, Ebeczky József, Géczy Dénes, Sáray Rudolf, Dessewffy Ottó, Agner János, ifjabb Sembery László, Ferenczy Károly, Vörös Pál, Boleman Sándor, Benyovszky Péter, Somogyi Ferencz, végre 1837-ben: Beniczky Adolf, Prónay Károly kapitány, Beniczky Albert, ifjabb Veres Pál, Tóth Imre, Szontagh Ferencz, Frideczky Lajos, legvégül 1839-ben: Ozmicz István egyenként 300 drb ezüst buszas lefizetése illetve biztosítása és 6 százalék kamatozása mellett váltak alapítói a nógrádi nemzeti intézetnek, mely megalakulása után, a megye közönségének folytonos támogatása, jobban mondva együtt munkálása mellett kezdett nagy horderejű feladatához, kiterjesztvén figyelmét az elemi oktatás minden részleteire, osztva magyar nyelven írt tankönyveket és jutalmakat.

A 1848-iki események lezajlása után Huszár Károly és Dessewffy Otto kiváló érdemű férfiak mentették meg az intézet nagygyonát megüdvölve adták át, az alkotmányos élet újra ébredésével, s csakis e férfiak safárkodásának köszönhetjük, hogy a b.-gyarmati polgári iskola léteitását 25,000 forintnyi adománynyal biztosíthatta az intézet.

A változott viszonyok közt, ujja nem alakulva az intézet azonban napjainkban egyéb tevékenység kifejtésétől tartózkodik

A „NÓGRÁDI LAPOK“ TÁRCZAJA.

Halottak estéjén.

Feljajdal a nagy mindenest:
Az enyészet fájl nekli,
S búját messze elhallatandó
Szél-dalában önti ki . . .

Hedeave reszül a lomb
Téle, fón az ágakon —
S én, a hulló leveleknek
Szegényét, a halottak
Gyám estéjén hallgatom.

Elásgult lomb, sötét felbő
Bordí rá a néma tájra;
Az ember csak alig-alig
Ismer rá ily — gyászruhába . . .

Mily fájl a nap mosolya,
Féltárdón és lementén . . .
En Isteneim, jó Isteneim!
Olyan hervadt minden' mint — én . . .

Csak egy csiprusa virul még
A temető országában.
Reményességem jelképeül
Enyészeten, puatárlában . . .

Ha én az a gazdaglomb
Örökösöd csiprusa volnék
Egy „elhagyott sírhalmora“
Ráborulnék . . . ráhajolnék . . .

Gallóvich István.

A vén keeske.

— Haja —
írta: Sárffy Aladár.

— Vidasztalódlál édes barátom — így csillapítja egy jó cimborra — a mézesbetek gyönyörű feledtetik majd veled szívet mardosó bánatodat!

Hanem a mint ezt mondotta el is eszelet onnan, nehogy a haragos valami flakóféltét hajlítsan utánna. Tessék elképzelni az édes mézesbetek mennyei örömeit!

Ennek a kedves urambátyámnak szenteltem én soraimat.

Éldégtél bizony mint a szentírás sziklára eset magja, ennek a szárazság, urambátyámnak pedig a feleségo emészette lassankint életét. Sokrates Xantipópejt sarokba szoritotta volna e jó aszony a megerezteti nyelve kelepelőjét. Valódi átok volt ez urambátyámon, mint ő mondá a kilencz egyptomi csapás egy aszony személyében; kordában tartotta mint a kis gyereket, szidta és korholta ba elszakadt a ruhája. A „teremtette“ meg a „haragos istennya“ bizony mindennapos volt a háznál, kivált midőn urambátyám házas ember léteire sem idegenkedett a szép konvenziós fehérszempéktől.

— Bizony mondom nagy megpróbáltatásnak ki az Úr, nagy keresztet mért rám ez az aszonnyal, üdvösülábem kell már e földön, hisz a purgatórium minden torturáján keresztül vitt már! — szokta só-

hajtiva mondogatni a poharas társaságban. — Ne volna csak a fiamnak ő az anyja, régen tti hagytam volna már. Inkább eszökém mint szoktam; eltérgetném, de isten mentse! kiátkozna még a paradicsomból is. Emberek! ne házasodjatok meg ha boldogul akartok élni!

Volt az öreg úrnak (most már ő lett az) egy derék fia, egy kisse külömb ember az apjánál. Jó eszű, munkás, szolid életű és szülőbecsülő; így ismerték az öreg úr. Mi azonban ba belepillantunk a mi szeméinkkel a listákba, melyek a Pestre vándorolt szegény szegedekéről szólnak, egy szóval sem mondanánk, hogy a virtossággra nézve nem ritkát az apjára. Hanem persze urambátyám apaí szeméinkkel nézte a fiút.

Épen ötvenötödik születése napját ülte az öreg, midőn fia értesít, hogy censurát kintűden tette le, küldjön neki az örmvacsorára ezer forintot.

— Hm talán csak nem akarnak fércsnyelvet és amerikai focskéfesket vacsorálni vagy Lucullus módjára mlatni? — dörögde magában az öreg s letette szájából a pipát. Gondolkozott! Néhány ezret szebebe dugva felrándult Pestre, egészen váratlanul akarta meglepni a fiút.

Borbála aszony most az egyezre szívesen eresztette utnak; hiszen a kedves Pistikát hozza baba. ki most már mindig itthon fog lakni és elvinni a szép Bükös Erzikét, régen kimelelte már ezt ő neki feleségül.

Ő ha tudta volna! . . .

a jelen szerkesztésben aligha mutathatna életpéldákat, a elérkezett az idő, hogy annak sorsa felett, a legközelebbi intézeti közgyűlés döntsen.

Ugy értesültünk, hogy Desseffy Otto ur, a megyei öszi közgyűlés idejére hitta össze az intézet tagjait, mely alkalommal a megye jelen évi tavaszi közgyűléseink azon felhívása is tárgyalatni fog, mely a Fáy Albert által felajánlott 1000 forint a tett lelkes indítvány folytán, a magyar nyelvnek az elemi iskolákban óhajtott terjesztése érdekében létesítendő „Stefánia” alap gyarapítását czélozza. A nemzeti intézet, az alapítók czéljaival teljesen megegyező ezen alapítvány javára bizonyára a rendelkezésekre álló alap nagy részét felajánlandják, hogy a fontos feladat további teljesítését a megye közönségének gondjaira bízzák.

A mondottakkal egy részt, a halás megemlékezés kötelességét kívántuk teljesíteni a lelkes alapítók iránt, kiknek már csak néhány könt a mai nemzedék és sorai közt a többi egy részének neve köztisátolett megyebeli családokat jelölt ma is, egy része azonban szomorú bizonyoságot tesz arról, hogy az utolsó félszázad változásai, a vidék miveltségi társadalmát alkotott százados múltú elemekkel mily kiméleden harcot vívtak, — más részt alkalmat kívántunk szolgáltatni arra, hogy a hivatottak a teendőkről gondolkodzanak.

Nem magamért, hanem a közjóért.

„Nincs iszonyabb fájdalom a fogfájásnál!” mond egyike az orvos előszóiban összegyűlt betegeknek — a minagva nyomja pókjára kendőjét.

„Kivérén a gyomorgörcsöt,” — mond a másik gyonyedevő.

„Én a számarhatót,” köhög a harmadik.

„Kiszéke az mind a vízi betegséghez képest, Uram!” mond néhajvita a negyedik.

„Hát az átkozott podagra,” — mond egy öttes polyanthoz lába szögzei — mit vétett?”

Igy vitáztak a szeszadó betegek, miglen a helyi orvos megnyugtatóan nem csillapítja le őket. Hagyják el — egymásd — uraim, minden baj: baj s a melyekben tényleg nyugónk, az a leggonoszabb!

Igy olvastam ezen igéket Fáy András meséinek 113-ik lapján, 1-30 cikk 14. sorában, melynek magyarázata akképen következik, hogy minden ember a maga bajáról panaszkodik.

Igy panaszkodik péld. az előbbi számban „Egobátyánk is, hogy a jegyzőknök kevés a fizetésük és sok a dolguk; így panaszkodik a földbirtokos a rossz termés, az iparos az iparpangás, a munkás a munkahiány, a beteg az egészség, az egészséges az élelemhiány, a hivatalnok a munkabőség, az adózó pedig a nagy és sok adó miatt.

S e panaszok mind azon czélból történnek, hogy könnyítsünk bajainkon.

Panaszszal kezdem tehát én is mondokamat, de ez egyszer nem magam, hanem mások ügyében, s kérem panaszom ügyének orvoslását.

1. ször Ugyanis: kérdem a b. gyarmati városi tisztelt előljárókat mi czélból állította fel buzapiaczán a mázálós hivatalt? vajjon azért-e, hogy csak legyen? vagy azért-e, hogy annak a mázálós zsidónak zsebet töltsön? vagy azért, hogy a termelő szegény együgyű népet zaklatassa és nyúzassa? vagy végre azért, hogy a törvény fenntartásak s a nép megcsalattatásait megőriztessék?

Én részéről az utolsó hiszem és tételezem föl, s ennél fogva felkérem a tisztelt előljárókat tegyen meg mindent a mi csak kitelik tőle, hogy ezen a nap javára szolgáló intézmény szívesen megőriztessék.

Vagyis, nézzem kérem utána, hogy ha már egyszer valaki a mázálós hivatalnál megmászaltatta gabonáját s erről bizonylatot nyert: ezen bizonylat hitelemégre fennálljon s a szorint fizetessék is ki; ne pedig, hogy ezen bizonylat a kaptai kufárok, a lelkisimoretlen zsidó buzakapocok által somminnek vételessék s az eladók ezrei általunk zsaroltassanak és megcsalattassanak.

2. ször Kérem a b. gyarmati zsidó buzakapocok kompjáit — tisztelt a becsületes izraelita gabnakereskedőknek — meddig akarja még üzni a szegény nép irányában ezen gyalázatos ezen kaptai, ezen pénzragyás mesterségét? Nem látja-e be, hogy ezen piszkosságával rettenetesen árt a többi becsületes fajrokonainak is? Nem látja-e, hogy ez az elégedetlen az elkeseredett népnél csak gyűlöletet, melyből súlyos következményeket arathat? Nem látja-e, hogy feje fölött körszökört gyaladnak már a ház? vagy oly vak, vagy oly megátalkodott már, hogy ezeket nem látja, nem akarja látni?

3. ször Felhívom a hazafias érzelmű, a jólelkű, becsületes izraelita honpolgár kereskedő urakat: tartassék szemmel ezeket a piócákat, kik talán saját vallásbeliek, saját fajrokon tekintélyes egyénekkel a rendre utasítást készségesebben elfogadják, mint tőlünk; és kérlekellenül szigorú büntetésben részesítsék őket bármely ágában vétkeznek is azok az emberbaráti érzelem ellen.

Egyik helyen szemtanúja voltam, hol a kupecz elhajította a mázálási czéduláját az eladónak, s saját hamis mértéke szorint fizette ki azt, oda se hederítve ennek átkára és szitkozódására.

Másik helyen láttam, ahol a czédula mellett is érzékeny bonyolást tett a kupecz a buzarából.

Harmadik helyen láttam, a hol újra való mázálás nélkül garmadára öntötte az eladóval a gabonát, s aztán kifogásolta a mértéket s becsületes őszözet levont az árából.

Negyedik helyen láttam, a hol szinte kifutotta egy a gabonát s kifogásolta a minőségét csak azért, hogy megrövidítse az eladót.

Ötödik helyen jelen voltam, ahol vásáron kívül adalott el a gabna s a kupecz a mázálós hivatalnok részére (más ürügyet mást nem tudott találni, mert sem a mértékön sem a minőségön nem kufarbatott) akart bizonyos őszözet levonni az árból; de közbevetésünkre aztán megbökölt.

Sok és sok neve van a csaláknak, melyekkel károsítják, de egyszorsimud kezeritük is, az ilyen fajta embernyuzók a szegény embert s kizsákmányolják együgyűségét; én nem akarom azokat itt mind felbontani, csak arra kérem az illetékes hatóságokat és felejtelenem derék honpolgárokat, hogy ezen veszedelmes gyújtogatásokat idejöközös Ártalmatlanokká tenni iparkodjanak.

Ezen felszólalásom szolgáljon az e hótan bekövetkezendő miúdenszentekéi vásár alkalmára figyelemztetésül.

Siklaky István.

Az ország napszámosai.

Folytatás

II.

Kerülvén a szatyrárt, bevalhatjuk, hogy a jegyző ma egy oly gép, mely fáradhatatlan kimutatásokkal rubrikál, rovatait kitölti, jelentéseket concepiál, haláleseteket vezet föl, könyörtelen exektor, pénzügyi közeg közvégi szolga, alárendelt rab, ki csak azért ponáltatott kegy utján egy jegyzői székbe, hogy örökké el legyen a világ örömeitől zárva, hogy az élet utján csak a keserűség fakasztotta gyomot gyomlálja.

Öntudatlan szolgátságra teremtett, hogy a világ minden hivatala csak mint eszköz használhasson fel. A feleltes hatóság keze és a nép keze között lebeg, mint Mohamed koporója, s jaj bőrének, ha egyik vagy másiktuk nyére nem cselkezik, jobb lett volna vagy vakon szülnie, vagy épen nem is születni, mert ugyis a 448. rubrika, a melyben az adót kell beírnia, ma holnap még szeme világát is elveszi.

Valóban sajnálatra méltó állapot.

Egy jegyző, kinek válain nyugszik az egész Állami háztartás alapja, kinek lelkiismeretességétől, munkásságától függ az Állam kára vagy haszna, ki egymaga végi azon kötelességét, mit a törvény a községi előjáróságra szab, kell, ha az adóhivatal berendel, mennie kell, ha ide parancsolják, mennie kell, ha oda parancsolják, oda is minden szolgolódás nélkül alázatos hajlongások között kell megjelenie; egy jegyző, ki alapját képezi a közigazgatási törvények megtartásának, ki közvetit község és feleltes hatóság között, ki tanácsadója egy községnek,

As öreg csak tervezett magában s midőn a bir-toka dőlőjére ért még egyszer hátra pillantott, hogy nem jön-e utána a réme?

Nem mutatkozott, ekkor azután szép csendesen daldalgatta magában azt a régi jogász nótát:

„Nem lehet az ember fábul,
Ki is kell rágni a hámból.”

As ifjú tekintes úr nyakára bégott már utolsó forintjának is várta most az ezret. Megkérli az apja bizonyos, hiszen tudhatja magáról, ilyen alkalmalm nem lehet szeszizkodni!

As öreg úr csafelé ért be Pestre. Hol keresse most a fát ebben a nagy városban, lakását sohasem tudta vele, mert ő csak az egyetemre szokta küldeni a gámit.

Beszélt a „Sárga csizma”-ba, innen azután elment a színházba. Nem művészetet, hanem az ifjúkori emlékek csalták őt ide: itt a csilásk megölt élte át a valódi mézesbeteket.

Egy vén szinész megfogta az ajtóban, rá ismert, pedig hát husz-huszott év óta nem látta. Felcsalta a szinpadra s az öreg úr igen jól tudta még most is a járást.

Volt a színháznál ezen időben egy igen szép kórista leány, nevét talán csak minden századik ember tudta, hanem hirtelen bejárta a két hazát; logjobban megcsinálták mépségét az apák. Sok ötven forint „vizsgálati díj”-ról tudott volna ő színmű adni.

Eznek a szépégnek mutatta be a vén szinész urambátyáinkat. Csinos volt a leány az igaz, de sok-

kal többet tett szépégének emelésére a festelen társalgás mint a sok üstök. Alig egy félóra beszélgetés után már körül csirgatta az öregot s megbíva magához tért. Nem lesz ott más csak az öreg szinész.

Urambátyámnak tetesett az ajánlat. Előadás után megvacsoráltak a Zrinyiben mind a hárman, természetesen János úr fizetett. A szép kórista leány úgy látszik igen jól tudta, hogy a tokai meg a pezsgó igen jól válik az őszomb után!

A theázis megtörtént szépen. Éjjel felé haza kísért a vén szinész a bőkezű és galléri vendéget, de megígértette vele, hogy reggel vár rá addig, míg el fog érte jönni.

Úgy tett Urambátyám fiának keresése helyett a szép leánykó ment, sála mulatott egész estig, ekkor elkísért a színházba. Következett ismét a vacsora, theázis.

Másnap da capo!

Igy tartott ez egy egész hétig a vén szinész egy perczre sem hagyta egyedül, követte mindenütt mint az árnyék.

Aunyi óvatossággal még is élt az ifjúlelkű öreg, hogy a hatodik napon egy váltót adott át bankárjának az ezer forintról, ott megfordult a fia igen gyakran. A hetedik napon délelőtti vizitjét elmulasztotta az öreg úr, de e helyett egy garnitúra ékszerrel lepte meg dulcsináját. E pár sort mellékel az ajándékhoz:

„Kedves kisasszony!

Fogadja ezt tőlem mint hódolatom jelét — emléksél.

Kósaházy János.”

A művésznök (?) vendégei lévén kibontá ugyan, de nem oltarta el a levélkét.

Igy azután szépen elfeledkezett arról.

E közben az ifjú tekintes úr is keszében vevő a pénzt.

A szép kórista leány őt is igen jól ismerhette, mert mikor fölébe jött, hogy távozni a városból, hirtelen egy kis papirt vett maga elé a pár sorban meghívta magához estére theázi.

Lehet, hogy a két hasonló név feltűnhetett a leányknak, lehet, hogy nem. Sok hasonló nevű embert ismert ő a városban. Arról nem is álmodott, hogy mió viszony köti össze a két Kósaházyt.

Arról azután senki sem tehet, hogy homályos idő lévén, a leány véletlenül urambátyám olvasatlanul hagyott levelének a hátúljára írta sorait. Borítékba tette a nélkül, hogy észrevette volna.

Felcizimezte s el is küldő levélkéjét a postára.

Pesten gyorsan megy a közlekedés, néhány óra alatt széthordják a leveleket. De itt is az a malhera azadt, hogy az ifjú úr meghalotta a pedellusnak, hogy ha neki levelek érkeznek azokat küldje utána Kósaházára, mert korán reggel már elutazik.

Igy járt ez a levél is, szépen elmont Somogyba s a nagyasszony felismerve a női írást nem birt ellenállani kíváncsiságának és feltörte a levelet.

Olvasott is abból rejtett dolgokat.

— Na mákvirágok jőjjetek csak haza! — onnyit mondhatott csak fúriál dühében.

Tört zottott mindent eselédek megszűtek a háztól volnk vívén természetesen Borhála asszony tenyének photographiái.

ki alázatos szolgája egy sorozat felettis határozatok, ki a községi pénzügyek, igazság szolgálatának gyámkodás életére, kinek tapintatos eljárásait sok szerencse és szerepcsélen esemény váltik függővé, ki ha anyag; könyvelő, oly rést ut a háttársas rubrikáiban, oly zűrzavart támaszt a számok sorrendjében, hogy valamennyi adóhivatali tiszt sem találja fel. — Tehát egy jegyző, kinek ország világ az uralma nem tudja, kinek a szolgája tulajdonképpen ki a kezé és gőg között, mint szőlőszőlőben a baj, úgy vettatik ide s tóra, kinek tőltő szor ellenőrző szor kiéri, kinek működése a községnek s ez által az államnak hasznát vagy kárt okoz, kinek működése a felettis hatóságok támogatására van hivatal, ez azon szerepcsélen teremtődő a földnek, kitől sok olyat követelnek, a mi hatás köréből elmaradhatna, de mégis megteszi, mert úgy kell lennie, mert hivatalától nem akar elmozdítani, mert szerepcséltől családját sem akarja éhen halálnak kiténi, igen azért — de csak ezért hazza magát össze egy kacsokba és nyög a jármót, mert a törvény nem képes a szerepcsélen fordulónak sem erkölcsi sem természetani tekintélyét megvédeni, — követeli tőle a megmérhetetlen nagysága munkásságot a nélkül, hogy ünfaldózo fáradozásaiért olismerésben részesítene mind anyagi mind szellemi tekintetben.

Jöjjen valaki egy jegyző bivataltba és tekintse meg az aktákat, azerezen magának meggyőződést arról, mit kell egy jegyzőnek tennie a bizonyosan elfogya szavunkat binni, midőn állítjuk, hogy egy jegyző képtelen saját erejével az előbe szabott munkabalmat feldolgozni, de tekintsünk egytallt végig a községekben, van-e egy jegyző, kinek segéde nincs? Nem, olyat most vajmi keveset találhatunk s a ki van is, az munkájában hátrálékban van és lesz örökké.

Régebb időben, midőn a jegyzőnek úgy szólván — elég volt, ha írni olvasni tudott — midőn alig volt annyi dolga, hogy naponként néhány sor írjon, akkor lehetett nagyobb községekben jegyzői segédre akadni, de ezek csak a jegyzők kényelmét előmozdítani valának hivatal, azonban ma már ezt is megirigylő a sor, mert segédet kényszerűségből tart, saját kezesresem megérdemelt fillérből fedeni a segéd fizetését, ellátását; a kinek pedig segéde nincs, az vagy boszorkány, vagy pedig elmarad, de másképen nem is gondolható egy jegyző xistentjára.

Igy van ez is nem másképen. Sok, igen sok példával léphetünk elő, mely a sanyarú helyzet tiszta fényt tüntethet elő, de feleslegesnek tartjuk, miután meggyőződésünk, hogy mindenki tudja bajainkat s mindenki méltányolja panaszainkat.

Sajnos, hogy azt kell állítanunk, hogy mindenki tudja s ez annál sajnósabb, mert kivétel koll tevének s ezen kivétel a törvényhozza, mert ha tudná, lehetetlenség volna nem javítani az ily helyzetet.

A törvényhozzaunk volna feladata megvédeni a jegyzők helyzetét, vagyis annak polgári állását megjelölni, egytallt intézkedni az iránt, hogy no minden hivatal csak az emeltről írjon hozzá. A törvényhozza megköveteli, hogy a jegyzői hivatal szakferfiak által foglaltassék el, megköveteli, hogy munkája

Készítette a fekete levelet, hanem az egész hadjárat alatt egy szót sem eresztett ki a száján. Porrott benne a mérég mint a kattanban a víz, jaj annak a halandónak, kinek gőzfürdőt köszit.

Apago satanas!

Az ifjú úr hivatalból is elment búcsúzni a szép leányhoz. Nem sokat adott az etipettere, somogyi gyerek volt, sato is mehetté látogatni.

Az öreg úr javában adomázott, ki hallatszot beszéde az előszobába. Meglepetve hallgatta egy ideig apját a fűt, hanem szűlőbecallébe és a józan ész nem engedte, hogy rá piritson. Látta az öreg ajdón át, hogy a szinész is ott van, azért csendesen távozott, senki sem vette észre.

Mánap egész véltőlentl találkozott és szittok a kedves család tüz hely felé.

A meglepetésre érdemeket szereztek!

A jó vér nem csal.
A só a vén kecske is megnyalja.
Az alma nem esik messze fájától!

rendesen és pontosan elkészítsék — törvényhozza gondoskodott arról, hogy jó jegyzőket kapjanak a községek, hogy a hivatalos menet egyes feladatokra bizalmas, de a ki a menet kezelésénél megismeri, ki oda hivatalba helyeztet, hogy életét a papírosnak nyalogatásával töltsék el — arról nem gondoskodott, hogy bizony existenciájának kellemese telése s ez által a munkaerő fokozása előidéztessék, nem gondoskodott arról, hogy anyagi helyzetét megjavítsa — arról nem gondoskodott, miután azt arra talán nem is érdemesitene.

Egy jegyző, ki tulajdonképpen községi hivatalnok, legkevésébebb a község hasznára dolgozik; miután a mi előfordul, az állami s egy a községi ügyek láttérbe szorultak — de mégsem, mert akkor jönn a megyei szűrésesség és megüregteli a t. cz. jegyzőt, meghagyja, hogy póta fordultával betérjen az ország vagy az mert máskellőmben ez és az a s. ezt és azt a büntetést szabja

Ugyan kérem fontolják meg a dolgot annak érdeme szerint és bírálják meg, irigylésre méltó helyzetük? — Ugy-e nem? Csakugyan nincs is rajtuk mit irigyleni, nincs rajtuk mit fontani existenciájukat illetőleg.

Kérem, ha már szolgávan van avatva a jegyző, akkor legalább fizessék meg jobban, adjanak neki jobb conventiót, egy pár nadrágot, mely a sok ülésbe ugys elkopik, — egy pár csizma foglélet, s egy pár bocakort, és egy szalmakalapot, hogy a rozszant falu házába midőn oldalról beható napsugaraktól legalább megkíméltsessék, ha mindjárt, a léghezem chronicus rheumával megajudékozza is. Ha szolga, fizessék meg mint szolgát, ha pedig hivatalnok, fizessék mint hivatalnokot, mert előre látható dolog ha ez a kedves arcáidai állapot meg soka fog tartani, miudegyiknek el fog a kedve menni erre a sikamlós pályára lépni, legalább a szellemileg qualified ember tartózkodni fog az előre látható kinek elvezetésétől.

Törvényhozzaunknak hazafői kötelessége volna oda intézkedni, hogy az állami hivatalok a megnyírté csak lebetéségek, folytonos fenyegetődzéssekkel hagyjanak fel, hogy a községi előjárókat ne csak mint jogkeresket, hanem mint civilizált állampolgárokat tekintessék, s ha hivatalos üzenetek van, abhoz nyájásabb stílyizólót alkalmazzanak, mert ha ezen állami hivatalok a községi községek folytonos ingerlése és büntetése által atarnak balhatatlan érdemeket szerezol, akkor megérhetjük azt, hogy nem lesz a községben ember, ki előjárói tagságot elfogadjon, inkább büntetést áll ki azért, legalább egyszerre megússza; — arra jutunk, hogy majd a teljes adóhivatalok jöhetnek még bíraskodni is. Új — ez lesz aztán a boldogság non plus ultrája!

Fgo.

Nyilatkozat.

Tekintetes szerkesztő úr! Becsés lapjának f. é. 43. számában egy polgári iskola érdekében a nm. valóság és közokt. minisztériumból intézett felirat jelent meg, mely ránk érdekeltre vonatkozólag részben sértő, részben téves és rozk információk alapuló kitételeket tartalmaz, melyeknek megczáfólására bátorodunk a t. szerkesztő urat az igazság érdekében a következő sorok közlésére felkérni:

A nevezett felirat a többi közt jelcsill azt mondja: „Kigyósy Ignéz a décsi polgári iskolától megférhetlenség bűnhődésebl a b-gyarmati polgári iskolába helyeztetett át.” Hogy ez a valósággal nem egyezik, arra nézve szolgálgjanak a következő adatok:

1. A nm. vallás és közokt. minisztérium 1880. évi 22475. sz. rendelet következképpen szól: „Kigyósy Ignéz a décsi polg. iskolától a b-gyarmati polg. iskolához rendes minőségben illetményei meghagyásával helyeztetik át.”

2. Hogy monnyire volt Kigyósy Ignéz Dees városában huzom éri ott működése alatt megférhetlen kiténik az ottani iskolaszék által kiállított bizonyítványból: „Kigyósy Ignéz ur munkácséneke egész ideje alatt úgy a magán, mint a nyilvános életben példás erkölcsi magavisolással, a növendékekkel való szelid és tapintatos bánásmóddal, megnyerő szolgálatteljeszésével, kártérítéi és feljebbvalói iránti engedékeny és engedelmessé magatartásával, egy a növendékek ragaszkodását és szeretetét mint a szülők becsülését, nemkülömben iskolaszékünk osztatlan bizalmát és múltágyos olismerését teljosa mértékben kiérdemelte.”

3. Hogy Kigyósy Ignéz saját kérelmére nem pedig megférhetlenség vagy egyéb okok miatt helyeztetett át, bizonyítja az, hogy midőn áthelyezése alkalmával kiköltözést kért, kérelme a következő nyilatkozással utasított vissza: „Miatán folyamodó áthelye-

zése saját kérelmére történt kiköltözés nem utasítottatik.”

Végre ér. Kigyósy Ignéz áthelyezése nem bántetésből történt, kiténik abból is, hogy még ugyanazon évben szűl, az. minisztériumi rendelettel fizetés fölemeltetett.

E kétségem nem szorvódó hivatalos bizonyítékok felszerelése után, kénytelenek vagyunk a felirat erre vonatkozó állításait alapatlannak nyírítatni — Nem erjük, hogy egy város képviselő testülete által a magas minisztériumból intézet feliratban, hogy nyerhetett helyet ily minden alapot nélkülyöz, teljesen légbőlkapott állítás

Nem folytathatjuk el továbbá csodálkozásunkat a fölött, hogy éppen B-Gyarmat város képviselő testületében az illető felírata iparkodik még ama magas forum előtt is a város oly szűben tüntetni fel, miutba bűnösök asyiluma, Szibéria, vagy tadj isten mi volna.

A legújabbban kinevezett tanárokra vonatkozólag — mint a külbenei érteletlen, négyezár szűből álló körmenstől mondatsorozat reogtegebén némileg elgazdostottak — azon téves állítás fordul elő, hogy az illetők oly szakra lettek kinevezve, melyre képeztve nincsenek. Ez egyszerűen nem áll; mert az njonnan kinevezettek oly szakra lettek kinevezve és oly tárgyakat tanítanak, melyek tanítására képesitő oklevelet nyertek.

A felirat egy másik pontjában Bodols Sándor és Kigyósy Ignézczal szemben azon igényei és megfoghatatlan követeléseit lép fel, hogy az illetők a latin nyelv tanítására képesitve legyenek. E követelése reftektálni alig tartjuk érdemesnek, mert ilyet csak követelhet ki a polg. iskola refejával és feladatával nincs tisztában. Tadvalevő ugyanis, hogy a kik a polg. iskola nyelvészeti szakjára képesitést nyertek, azoktól a latin nyelv ismerete épenséggel nem kivánatjuk. Ami különösen Kigyósy Ignézot illeti, megjegyeztük, hogy ő nem is a nyelvészeti szakra lett képesitve és kinevezve.

A tekintetes iskolaszék kijelölési jogának állítólagos meelőlésével kinevezett egyik tanítónál ellen emelt kifogásra csak az kivánjuk megjegyezni, hogy az illető tanítónál oly feltétel alatt lett ideiglenesen minőségben kinevezve, hogy a vizsgát letenni köteles, a mi még idejét nem multa.

A feliratban következik egy teljesen érteletlen gallimatház, melyből nagy fejtöréssel olyasmit lehet kivenni, hogy az eddigi működött tanítóok kiskoruk és „a rendet és fegyelme” (?) tanítottak nem képesek. Ez okból találja szükségesnek a felirat egy gardedame intézmény meghonosítását és a felirat ezerrint azért jelölt ki a t. iskolaszék egy elemöltt korú csek aszonyát, a ki nem csak hogy képesitve nincsen, sőt magyarul is Tallerosy Zebulon módjára beszél. Ha a működő tanítónak elleni vád igaz volna, az iskolaszék bizonyosan tudni fogta volna köteletségét. A felirat illető pontjában tehát azon számítás lappang, mintha az iskolaszék törvényszabta köteletségét nem teljesítetné.

Nem szándékunk a felirat érdemleges oldalára kiterjeszkedni, mert az nem ránk tartozik. Mi csak személyünkre vonatkozó némely téves állítások akartunk helyreigazítani, és ezáltal az intézet reputációjára érdekében kivánnuk elejét venni annak, hogy az állított „a polg. iskola érdekében” szerkesztett felirat által a közönség félrevezetésessék. Még csak annyit kivánnuk megjegyezni, hogy nem áll az semmi mintha az intézetből kikértül növendékeket a gymnasium magasabb osztályába fel nem vettek. A polg. iskola iránt mostohán érzék által terjesztett ezen beszéddel szemben csak arra hivatkozunk, hogy a folyó tanév elején is mind a régi, mind a losszaj gymnasiumokban az innen kikértül növendékek között többben jó sikerrel tették le a felvételi vizsgát.

Kelt B-Gyarmat, 1881. október hó 26.án

A tantáullet érdeklét tagjai nevében:

Kigyósy Ignéz,
Könyváhy Jenő,
Bodols Sándor,
polg. lak. okleveles tanár.

Gazdaszat.

A szécsényvidéki gazdasági egyeslet elnöksége azon alkalomból, hogy az országos magyar gazdasági egyeslet által Budapestban, 1881. okt. 18-án napján, rendezett gyűléses és könyvakeresztési kiállításán, az általa szállított gyűjteményes kiüdemény nem csak hogy figyelemre méltattatott, de a gyűléses kiállításai tárgyak bronz éremmel, a könyvakeresztésiek dícsérő oklevéllel kitüntetve lettek: addig is, míg ez hivatalos uton eszközöltetű lesz, indítvány éri magát köszönetet nyírítatni mindazoknak, kik egyes tárgyaknak az egyeslethez való beküldése által a collectio kiüdemény szállításához hozzájárultak.

vesek voltak. Az egylethez kiállítási tárgyakat kiállították: Balás Vilhalm (Szöllősről, — 10 faj almát, 8 faj körtét,) Balás Antal (Sipokról, — több rendbe li faj almát, és körtét mind faj szerint megneveve és rendezve, továbbá kerti terményeket, és 24 féle vetemény magrat.) Balcsa Pál (Szécsényből, — almát,) Szajka Emil (Szécsényből, — több faj almát és körtét) Terasztanyaszy István (Szécsényből, — almát,) Donner Róza (Szécsényből, — almát,) Lehotsky Pál (Sipokról, — gyümölcsöt és káposztát,) Szerény János (Gécéből, — almát és körtét,) Krúdy Pál (Szécsényből, — 5 faj téli körtét,) Fekete László (Szalma Tercséről, — körtét,) Vancsó Béla (Szécsényből, — többrendbeli kerti termény faj szerint megneveve,) Harmos Albert (Varnányból, — több rendbeli kerti terményt faj szerint megneveve,) Kándó Aladár (Kőhátról, — kiálló faj vörösbogyós lemmel,) Balogh Albertina (Kecskédéről, — kerti terményeket, befőtt gyümölcsöt és aszalt szilvát,) Beka István (Szécsényből, — ludányi termésmény káposztát)

Elsoiki megbiznabol külli,
Nérey Sándor egyleti titkár.

Irodalom.

As ország Világ című képes szépirodalmi ismeretterjesztő lapnak, melyet dr. Szinyoy József szerkeszt és a Wilkes F. C. és fia cég ad ki, megjelent az idei harmadik száma, mint mindig, egy most is igen érdekes tartalommal és művészi kivitelű illusztrációkkal. A lap harmadik részét szépirodalmi köteleme nyak foglalják el, melyek közül első helyen érdemel említést Ifj. Ábrányi Kornélnak, a jeles fiatal regényírónak Elvált férj című humoriztikus regénye; továbbá Bencsik Gyulának és Ebeczy Istvának ciznos költeményai; egy igen kedves spanyol tárgyú novella és A borsú szelleme című érdekesítő francia regény. Az ismeretterjesztő részben Nagy Gyula igen érdekes és tanulmányos leírását adja Rákóczy Ferencz születése kétszáz év előtti állapotának, Xantus János folytatja a kínai jóvendőmondókról szóló cikket, Kemenczy Kálmán az óvilági emberről értekezik stb. Ugyanekkor a számban van külső az érdemekben megemlélt Mordas István és Haymerle közigazgatásának története és arcképe is. Végre számos apró rovát, n. m. irodalom, mese, színház, képzőművészet, divat, régészet, utazások, közlekedés, sport, társulatok stb. és rajtványok zárják be a lapot. Az illusztrációk közül kiemeljük a „Férjek vándorlását” az „első ál domán”, a badi gymnázium képét a gyönyörű amerikai uti képeket és végre „az lakóházból” című fénynyomatú művelésüket. Ajánljuk ezen díszes kiállítású és gazdag tartalmú lapot olvasóink figyelmébe, mert valóban megérdemli, hogy minden szalon asztalán helyes foglaljon. Az Ország Világ ára egész évre 10 frt, félre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr. Feltétlenül minden könyveskereskedőnél, vagy egyenesen a kiadó hivatalban, Budapest, IV. koronaherczog utca 3. sz.

Gróf Beluzany Lajos a világtalan költő „Éji Virágok” című költeményeire előfizetési felhívást intéz lapunkon. A világtalan lastos felhívását az al kiadónak, hogy: „A sorozat alig van nagyobb csapás mint megfontolva lenni a szem viadótól. Amde az örök

sötétegre kárbotatott egyéneknek is megvan az ő életörömök, vigasztalódásuk az éas és képelem vilá gában.” A 12 ivre terjedő díszes mű előfizetési ára 1 frt, aranyozott pompás díszkötésben 2 frt. Az aláírási ívek és pénzes beküldésének határidőnapján f. é. nov. hó 25-ike azok egyenesen az irónóhöz Budapest. (Császárúrdó) küldendők.

Hírek.

Hymen. Komjáthy Jenő a b. gyarmati polg. iskola egyik tanára, lapunk munkatára e hó 23-án jegyzte el Márkus Gizella kisaszonját, ugyancsak a polg. iskola egyik képzett, szellemű és bájos segédtanárnőjét. Fogadják az új házasságok, őszinte szívvel erőd jókívánatainkat.

„Mindenszentek” napján, az az nov. 1-én a b. gyarmati rom. kath. templomban fél 10 órakor tartandó ünnepélyes sz. mise alkalmával Szakladyáni Károly helyh. orgonista igazgatója és több működ. velő szives közreműködése mellett Skroup János prágai egyházi karuagy főúrális C. miséje fog elő adatni.

Verekedés. B. Gyarmaton Quittner Dávid korcs májában e hó 24-én éjjel 11 órakor nagyobb szabású verekedés tört ki a legénység között. Az éj hősei voltak: Sztribo András, Lukács András, Gyebnár János, Kásay György, Macska Pál, Piatrik János, Revcau György, ifj. Bróza János, Szuhánaszy Mihály, Bánsky György, Bárány István és Búcsó Imre. A verekedésnek alapos oka az új bor volt, a oly mérveket öltött, hogy Sztribo János és még egy pár heccesgő fráternek igen súlyos testi sértésébe került, e mellett az ablakok és ajtók is összetörttek. A verekedés a zár óra után történt, s az egészen az a figyelemreméltó, hogy éjjel után fél egyig, vagyis más fél óráig tartott a nélkül, hogy a rendőrök által megakadályoztatott volna. Megjegyzendő, hogy a rendőrök fél 11 órakor a jelszót korcsmába megfordul tak, a nem tettek intézkedést, hogy a korcsma 10 órakor, vagyis a záróra után becsukassék s ekként a verekedésre idő és alkalom ne nyujtassék.

Áthelyezés. Dr. Hány Gyószó, a b. gyarmati kir. törvényszék egyik aljegyzője a kaszai törvényszékhez helyezetteti át.

Huzár Béla ur Huntomegye Balogh községében renováltatja a családi kását, hogy abban ne jével állandóan megtelepedjék. Ezt, mint ürvendetes tányt, — szelőknek regisztrálni.

A b. gyarmati kir. főbíróvágn Hoffmann Jakab bányi lakost 100 ftban marasztalta, amlért egy papot „vak kutyaak” nevezett el.

Turicskáról (Fülöki járás) Banskil ottani lel kést Dobronyára választották lelkészül. A turicskai egyház eként szenedésben lévén alapos reményünk van, hogy most, miután egymásután 2 pánziláv pap foglalta el az állomást, a harmadik pap már az egy szer magyar szellemű lesz.

A cukor kávé és sör fogyasztási adókra néve — a rántások folytán most tartatnak a tárgy alások az alispáni hivatalban.

Luczinban — az ottani ev. templom kijavítása és részben átalakítása alkalmából — felszentelési ünnepét tartották f. hó 23-án, mely alkalommal Rut

kay Sándor salgótarjani lelkész és Turcsányi Gusz táv lapnyitói levita magyar nyelvű, Plachy Sámuel ottani lelkész pedig tót nyelven emelkedett szellemű beszédeket tartottak. Az isteni tisztelget nagy ebéd követte a parochián, melyen 20-an voltak részt.

Weller és Wolsou felo varró gép jutályos áron eladták, bővebb tudósítást ad Higl János honvéd paska műves.

Mire tanítas az apa leányát? Egy amerikai lapban e kérdésre a következő felelet van külső: Tanítas arra leányát, hogy saját erejében bízzék; hogy tudjon kenyeret sütni, hogy tudjon ingot varrai, hogy maga nézzen be az éléskamarába. Tanítas arra, hogy hamis haját ne viseljen, hogy jó erős, meleg cipőben járjon. Tanítas ruhahamosára és vasalására. Tanítas arra, hogy maga készíthesse ruháit. Tanítas arra, hogy egy frt szás krajcár. Tanítas arra, hogyan kell jó rántást csinálni. Tanítas arra, hogyan kell barisnyót foltozni és fejlni. Tanítas arra, hogyan lehet karton ruhában járni, mégis királyóra emlékeztetni. Tanítas arra, hogy behatón és helyesen gondolkodjék. Tanítas arra, hogy a piros postás arcú többet ér szás halványal. Tanítas arra, hogy nem pézsen, hanem az erényben áll a gazdagasg. — Tanítas arra, melyen nagy Isten Áldás, mikor köny háit, szobát rendben tud tartani. Tanítas arra, hogy minél okosabban osztják be jövedelmüket, annál többet lehet meggazdálkodni. Tanítas arra, hogy a léha fiatal embernek felője se nézzen. Tanítas arra, hogy minél bővebben költünk, annál közelebb jutunk a szegények házához. Tanítas arra, hogy leginkább az aszanyon fordul meg az utódoz boldogsága. Tanítas arra, hogy az okos számítás többet ér 12 kenyérmél. Tanítas arra, hogyan kell jó kenyeret sütni. A mennyire tehetősé engedni, tanítas a művészetekre is. Tanítas arra, hogy Isten az ő képre teremtette, de nem az erős fűtésben áll a hasolatóság.

Előfizetési felhívás

„Nógrádi Lapok”

1882-ik évfolyamára.

Előfizetési feltételek:

Égész évre	6 frt.
Fél évre	3 frt
Ervnegyedre	1 „ 50 kr.
Egy hónapra	— „ 50 kr.

As előfizetési pénzesk egyedül a kiadóhoz cat. moze, — legelőszertében postautalványnyal — u. nyomtatandó példányok s pontos széküldés tekin tetéből, mielőbb beküldendők.

Kék László, Horváth Danó, kiadó s lap tulajdonos. fel szerk.

Feladó szerkesztő

Horváth Danó.

HIRDETÉSEK.

Kőváron az ipolyági országot mellotti vendéglő, mely 2 szobából, 1 ivőszobából, konyha, kamra, mézárakák, házi istálló, vágó- híd, nagy állás istállókkal a hási kertből áll, 3 egymás utáni évre, vagyis 1882. január 1-től 1885. december végeig, a közbirtokosági felügyelő házánál folyó évi november 6-án délután 2 órakor nyilvános árverésen haszonbérőre adatik.

A feltételek alólirtnak megtekinthetők, vagy pedig ugyanott szabadkézből is, meg egyezés útján kibérlehető.

Kővár, 1881. október 10.

Plachy László, közbirtokosági megbizott.

Hirdetmény

Alólirtott igazgatóság részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint a még nem hozszabbitott, illetve ki nem váltott kézizálogok az alapszabályok 26. §-a értelmében folyó 1881 év november 23-án és következő napokon mindenkor az intézet helyiségében nyilvános árverésen el fognak adatni.

Kelt B. Gyarmaton, 1881 október 24.

A b. gyarmati Népbank igazgatósága 1-3

Van szerencsém a n. é. közönségnek tudomására adni, miszerint B. Gyarmaton szűgyi utczában a „Balassa” vendégfogadó épületében ujonnan berendezett vas, norenbergi, lakatosári és mezőgazdasági eszköz fűtő és kovács-szén kereskedést nyitottam.

A n. é. közönség szives pártfogását kéri B. Gyarmat, 1881. október 30-án, mély tisztelettel

Kubányi László, vaskereskedő.